

Zienswijze

Van Energie-Nederland
Aan BZK en EZK
Datum 14-9-2022
Onderwerp Zienswijze Besluit Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie

Energie-Nederland staat positief tegenover het Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Bgiw). Dit besluit geeft gemeenten de handvatten om de warmtetransitie voor zowel collectieve als individuele oplossingen vorm te geven. Echter ziet Energie-Nederland een aantal aandachtspunten die zij graag onder de aandacht brengt.

1. **Nadruk zorgplicht gemeenten voor aardgasvrij 2050:** Met het opnemen van artikel 3.107a in het Bbl zit standaard in het gemeentelijke Omgevingsplan opgenomen dat op 1 januari 2050 alle bouwwerken een voorziening moeten hebben voor het afnemen en gebruiken van duurzame energie. Dit legt een zorgplicht bij gemeenten om tijdig te starten met de warmtetransitie zodat op 1 januari 2050 alle woningen zijn voorzien van een duurzaam alternatief. De gemeente heeft hierbij de verantwoordelijkheid om dit proces te borgen en om draagvlak voor het alternatief te organiseren. Deze zorgplicht mag nadrukkelijker terugkomen in de Nota van Toelichting. Het inzetten van de aanwijsbevoegdheid is, mits op een juiste wijze vormgegeven, juist een invulling van die zorgplicht om ervoor te zorgen dat inwoners op 1 januari 2050 niet overvallen worden doordat de netbeheerder vanaf die datum geen gas meer mag transporteren conform de met de Wgiw gewijzigde Gaswet. Hierbij is in algemene zin vaart nodig in de transitie en dient het merendeel van de woningen voor 2050 te zijn overgeschakeld. De beoogde ingangsdatum van dit besluit is 2025 waarmee het einde van de eerste 8 jaar periode ruim na 2030 zou liggen. Hiermee komen de ambities en doelstellingen voor 2030 verder onder druk.
2. **Zorgplicht en verantwoordelijkheid gemeente in relatie tot garanties voor bewoners:** met dit besluit kan een gemeente via dwang zorgen dat bewoners aanpassingen moeten doen in hun woning, maar tegelijkertijd wordt er in het besluit niets geregeld over wat bewoners van de gemeente mogen verwachten. Denk aan garanties op het gebied van informatievoorziening, (financiële) ondersteuning, participatieproces, etc. Welke garanties heeft een bewoner voor zijn gasaansluiting eruit gaat? Welke informatie moet er gedeeld zijn? Op welke manieren? Welke zaken kan een bewoner wel beïnvloeden, en welke niet? Welke garanties zijn er m.b.t. de kosten van de overstap, of hulp daarbij? Verder biedt het besluit

veel vrijheid aan gemeenten voor het invullen van processen en onderdelen daarvan, terwijl er juist behoefte is aan universele processen en formats (stappen waar iedere bewoner in Nederland op kan rekenen). Ons voorstel is om de verantwoordelijkheid en zorgplicht van de gemeente nader juridisch te verankeren in dit besluit.

3. **Uitzondering ketelhuizen noodzakelijk:** In artikel 5.131c lid c is een limitatieve lijst opgenomen van installaties die worden uitgezonderd. In deze lijst ontbreken noodvoorzieningen voor bijvoorbeeld ziekenhuizen, maar ook tijdelijke, piek- en back-up voorzieningen voor warmtenetten. In 2050 zijn warmtenetten zeker fossielvrij, de eisen in de concept Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) zien daarop, maar dat is nu nog niet het geval. En anders dan de gasgestookte elektriciteitscentrales die CO₂-arme warmte leveren aan warmtenetten, vallen piek en back-up systemen veelal niet onder het ETS (uitzondering artikel 5.131c lid a, welke verwijst naar artikel 16.5 van de Wet milieubeheer). Daarom het verzoek de lijst onder lid c uit te breiden met (tijdelijke) piek- en back-up voorzieningen voor warmtenetten. Zonder deze uitbreiding komen warmtenetten niet van de grond. De toelichting dat gemeenten intensief contact hebben met warmtebedrijven en dat gemeenten hun aanwijsbevoegdheid niet zullen inzetten bij een warmtebedrijf als het gasgebruik nodig is voor leveringszekerheid van de warmte is voor warmtebedrijven te summier en gezien de eisen in de Wcw onnodig. Het zorgt voor onnodige discussies op lokaal niveau en remt daarmee de uitbreiding van warmtenetten.
4. **A) Verplichte EMG verklaring niet altijd uitvoerbaar:** Pagina 18: *Als er een warmtenet wordt voorgeschreven, moet daarvoor een kwaliteitsverklaring beschikbaar zijn.* Voor met name nieuwe warmtenetten zal het niet mogelijk zijn om, bij de start van het warmteprogramma al een kwaliteitsverklaring conform NTA8800:2022 bijlage P te hebben. Hierbij gaan wij ervanuit dat wordt bedoeld dat de verklaring ook is goedgekeurd door BCRG. Een dergelijke kwaliteitsverklaring als uitgangspunt voor de opt-out is praktisch niet uitvoerbaar omdat er enerzijds nog veel onzekerheden zijn (omvang en timing) en omdat er een lange periode zit tussen het vaststellen van het warmteprogramma en het realiseren van het netwerk. Wel kunnen warmtebedrijven een gedegen inschatting maken op basis van de potentieel mogelijke warmte concepten en een doorrekening maken op basis van de NTA8800:2022 bijlage P, welke als verklaring (nog zonder controle) kan worden afgegeven. Alternatief is het kiezen van een forfaitaire waarde op basis van het minimale verplichte verduurzamingspad in de Wcw, passend bij het jaar dat het netwerk voor x% volgroeid is. Voor warmtenetten waar wel al een kwaliteitsverklaring voor aanwezig is (bestaande warmtenetten of netwerken die op korte termijn worden

gerealiseerd) kan wel de kwaliteitsverklaring worden aangehouden. Hierbij merken we verder nog op dat in plaats van te verwijzen naar de meest actuele versie van de NTA8800 (NTA8800:2022) een verwijzing naar de NTA8800 en zijn normatieve opvolgers meer toekomstgericht is voor een regeling die zich ook op de lange termijn richt.

B) Gelijkwaardigheid dient zich te richten op de warmte- (en koude)

voorziening: De opt-out wordt nu beoordeeld op de energieprestatie van het gebouw en niet op de energieprestatie van de alternatieve warmte- en koudevoorziening. Dit is niet wenselijk omdat bij een vergelijk op woningniveau ook allerlei andere oplossingen (isolatie, zon-PV) meetellen, terwijl deze maatregelen natuurlijk ook zijn toe te passen bij een aansluiting op het warmtenet. Op deze manier worden appels met peren vergeleken.

C) Het besluit is niet duidelijk over de beoordeling van de opt-out

Voor de opt-out wordt voor het warmtenet een kwaliteitsverklaring conform NTA8800:2022 bijlage P als basis gebruikt. Het besluit is niet duidelijk op basis waarvan en door wie het alternatief wordt getoetst. Dit is niet evenwichtig en geeft voor de ontwikkelaar van het warmtenet veel onzekerheid. Tegelijkertijd zijn warmtebedrijven ook niet gebaat bij klanten die liever niet zijn aangesloten op het warmtenet. Naast duidelijkheid over hoe en wie het alternatief toetst vraagt dit ook om zorgvuldigheid in het voortraject en het realiseren van draagvlak. De gemeenten hebben daar een duidelijke zorgplicht, welke nog steviger naar voren mag komen.

D) Bij de beoordeling van de opt-out mist een tijdsaspect.

In 2050 (en eventueel al eerder) zijn zowel warmtenetten als elektriciteitsnetten CO₂-neutraal. De duurzaamheid is dan geen onderscheidend vermogen meer. Het onderscheidend vermogen zit dan in de CO₂-besparing tussen nu en 2050. Een snelle ontwikkeling bespaart meer CO₂, een warmtenet dat sneller verduurzaamt dan de elektriciteitsvoorziening bespaart meer CO₂. In de opt-out vergelijking zou hier rekening mee moeten worden gehouden. Bij voorkeur geeft het warmteprogramma voor 2026 ook al een doorkijk naar de realisatie tot aan 2050. Zie ook ons volgende punt over de periode van 8 jaar.

5. **8 jaar periode:** 8 jaar is een redelijke termijn, vooropgesteld dat dit een maximale termijn is, met ook een helder startpunt. Het is goed om in het besluit ruimte te laten dat het bevoegd gezag kan besluiten tot een kortere termijn. De praktijk is immers dat veel projecten niet die 8 jaar nodig hebben. Bijvoorbeeld een relatief klein project van een lokale energiecoöperatie waar veel draagvlak voor is, dat al in een vergevorderd stadium is, en dat in 4 jaar gerealiseerd kan worden. Het zou dan onverstandig zijn om aan een termijn van 8 jaar vast te houden. In het

besluit is opgenomen dat gemeenten ook naar boven de 8-jaar periode kunnen afwijken wat onzes inziens onwenselijk is. Dit leidt tot zeer lange periodes van volloop en verhoogt de risico's en onduidelijkheden voor zowel de warmtepartij als de eindgebruiker. Tot slot vindt Energie-Nederland het verstandig om ook duidelijkheid te geven over het proces wat er gebeurt wanneer de termijn van 8 jaar wordt overschreden door de gemeente of netbeheerders.

6. **Datavoorziening tussen warmtebedrijven, gemeenten en netbeheerders:**
De gemeenten brengen in het warmteprogramma een vooruitblik uit met daarin het aantal verwachte aansluitingen en isolatieopgaves. Daarbij geeft de gemeente ook een beeld van de te verwachte warmtevraag. Onzes inziens blijft de verantwoordelijkheid voor dimensionering en inschatting van de warmtevraag primair bij het warmtebedrijf. In de MvT staat dat de netbeheerders de warmteprogramma's kunnen gebruiken voor hun plannings. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de warmtepartij niet verantwoordelijk kan zijn voor de informatievoorziening vanuit de gemeente richting de netbeheerder via het warmteprogramma en eventuele opt-outs. Daarnaast dient de ACM een register bij te houden met alle gebieden met een vervroegde einddatum. In essentie dient dit op postcode 6 + huisnummer gebeuren, omdat een gemeente uitzonderingen (huisnummer) kan maken in het Omgevingsplan. Wij zouden dit graag expliciet opgenomen zien in de toelichting.

Overige opmerkingen:

- p.15: De verduurzaming van elektriciteit voor een all electric oplossing (zoals een warmtepomp) en warmtenetten is afgesproken in het Klimaatakkoord en wordt wettelijk geregeld in de Wet collectieve warmtevoorziening (hierna: Wcw). Let op dat enkel verduurzaming van collectieve warmte via de Wcw wordt geregeld.
- In 3.107c staat geen enkele verwijzing naar 3.107b. Suggestie ter verduidelijking: na "de energie-infrastructuur" in artikel 3.107c lid 1b toevoegen van "als bedoeld in artikel 3.107b".

Energie-Nederland is uiteraard bereid bovengaande verder toe te lichten.